

HEILLIEKEN

HEILIEKEN

MARTIN LEMPERSZ

Schrijver: Martin Lempersz
Coverontwerp: Martin Lempersz
ISBN: 9789463427968
© Martin Lempersz

1

Een kille voorjaarsbries streek langs Heilieken's wangen en voerde het rumoer bij vlagen naderbij. De volksschare, gewapend met landwerkgereedschap, raasde verontrustende leuzen schreeuwend over de velden, vastbesloten hun woeste honden tot gruwelijke daden aan te sporen, zouden ze hem eenmaal gevonden hebben. Voorzichtig om de kramp te weren bewoog hij een voor een zijn vingers zonder daarbij de grip op de tak boven zijn hoofd te verzwakken. Daar had hij alle reden toe gezien de benarde positie waarin hij verkeerde.

Onbesuisd als het kind dat hij lang geleden meende te zijn ontgroeid en in de blinde paniek waarin hij thans als oude man verkeerde, had hij zich in de eik omhoog gewerkt om zich, voorlopig met zijn laatste krachten, in een heikele houding te manoeuvreren. Hij verstevigde de grip van zijn handen en trok zich een moment op om zijn voeten – hij stond op zijn tenen – rust te geven en de opkomende kramp weg te laten glijden. De boom waarin Heilieken zich had verscholen stond ergens, naar zijn blinde inschatting, te midden van het woud tussen Utter en Maardenberg. Geheel zeker wist hij het niet, maar hij veronderstelde dat hij lang genoeg gerend had om zich diep in het bos te bevinden.

De angst voor de meute had hem zijn hoogtevrees doen vergeten, maar erger, hem onachtzaam gemaakt voor de roversbendes die zich ophielden in het woud en hem, wanneer ze hem zouden vinden, voor goed vermaak met hun akelige scherpe pijlen uit de boom zouden schieten. Heilieken slaakte een treurige zucht. De wind had het kwade gerucht ver achter hem aangejaagd, maar mogelijk waren zijn achtervolgers de boomgrens nooit gepasseerd geweest. Waarschijnlijk hadden ze velden en akkers doortrokken en zochten ze hem nu in

rietkragen en hooibergen. Door het wuivende bladerdek boven hem bezag Heilieken de klauwende wolken; hoe ze het blauw doortrokken en als vegen breed uitvloeiden, daar waar ze over de horizon verdwenen.

Hij spitste zijn oren en loerde over zijn schouders. Andermaal veegde de wind langs zijn gezicht. Een hoopvolle trilling flonkerde in zijn gemoed toen het onrustbarende gerucht zich leek te verwijderen. De domme boerenhonden waren zijn spoor voorzeker bijster, als ze die al gevonden hadden. Bijna was hij als verlamd uit de boom gestort toen hij meende dat het de keizerlijke roedel zou kunnen zijn die op hem was losgelaten, maar de aartsbisschop had zijn borg voor hem voldaan en nadat hij de kerker had mogen verlaten en de stad onder meer belangstelling dan hijzelf nodig achtte was uitgezet had hij niets gedaan wat de goedkeuring van de keizer niet kon wegdragen. Sterker nog, zijn scepter was hem uit zijn bisschoppelijke handen geslagen. Wat kon hem nog worden aangerekend zonder macht? Een mens zonder macht was immers een mens zonder zonden.

Een brandlucht, ach wel, dat ook nog. Hij schrok van het idee wat er goed mogelijk in de hens stond. Toch niet een van zijn voorhoeven? De takken waar hij steun bij vond, begonnen zich te roeren in de aantrekkende wind. De tak boven hem meer dan de tak waar hij met zijn voeten op rustte, zodat hij een iets werd opgetild en dan weer werd uitgerekt alsof hij op een pijnbank lag. Zijn lippen prevelden een gebed in de aanjagende wind. Het gerucht leek volkomen verdwenen in de verte. De wind was verworden tot een ruizen en sissen van stemmen. Een tak zwiepte hinderlijk op zijn rug. Er was blijkbaar alle haast mee gemoeid zijn straf zo snel mogelijk te laten beginnen.

Naarmate de angst met het versterven van het vijandelijke gerucht af was genomen was de pijn in zijn lichaam

voelbaarder geworden en had zich het besef opgedrongen dat hij eens uit deze boom moest zien te komen. Vooralsnog belette zijn angst voor hoogtes hem naar beneden te zien. Toen een lichte nevelregen in zijn gezicht sloeg merkte hij pas dat de zon was verdwenen. Onder hem glom de bosgrond roodbruin en de opstijgende geur van rotte bladeren voerde hem terug naar zijn kindertijd. Wanneer er niet spoedig iets gebeurde kon hij zich sneller dan hem lief was vervoegen bij de mollige engelen op de muurschilderingen van zijn paleis. Als het nog bestond, als niet een onbenul de schilderingen had beklad met lasterlijke leuzen; als de keizer het paleis niet had toegewezen aan een zijner commissarissen; als het opstandige gepeupel zich inmiddels niet had vergrepen aan zijn kostbare wijnvoorraad om zich vervolgens toegang te verschaffen tot zijn privévertrekken, want aldaar zouden ze zich met hun moddertengels opdringen aan zijn maîtresses, die hoewel onbewaakt en aan de grieven van de keizer overgeleverd, trouw zijn terugkomst zouden afwachten.

In de kathedraal had hij zich, als kleine jongen vergaapt aan de fresco's met cherubs en serafijnen. Voor het eerst had hij met zijn eigen ogen engelen gezien. Hij herinnerde zich hoe een van hen hem, de jonge dromerige Johannes Hederik Heerenzoon Heilieken, want zo heette hij voluit, met een stille oogopslag had gewenkt. Nimmer had hij zich zo verheven geweten. Hij had met ze rondgedarteld in de zwaar bewierookte koepel waar het licht in hemelse kleuren naar binnen viel en het gezang der koorknappen als een onwerelds gonzen naar de achtergrond was verdreven, totdat zijn vader hem met een heimelijke elleboogstoot weer terug had gevoerd op de kerkbank. Vanaf dat moment had hij de engelen slechts vanuit zijn ooghoeken gade geslagen, en had een nieuw opmerkelijk fenomeen zijn aandacht opgeëist. Achter het altaar, vanachter de steunberen had een der apostelen

onafgebroken naar hem staan loeren. Petrus, had hij later begrepen.

Hij had hem toegeknikt, voor ieder ander onzichtbaar. Vanaf dat moment wist hij dat hij voor iets groots was voorbestemd. Waarom anders zou Petrus de moeite nemen te verschijnen voor een jongen, die zelfs niet eens de moeite nam om de schijn op te houden godsvruchtig te zijn? En hoezeer had Heilieken het bij het rechte eind gehad, want hij had het tot bisschop van Utter gebracht, een machtig diocees, en het had de apostelen bekoord en nog steeds, want nu stonden ze op de tak van een beuk even verderop met hun armen om elkanders schouders geslagen. Een voor een stapten ze naar voren om zijn zegelring te kussen, voorzichtig, want de regen had de takken glibberig gemaakt. Toen alle discipelen zijn ring hadden gekust begon hij weer opnieuw. Petrus mocht eerst want door hem was alles begonnen. Daarna was het de beurt aan de goede Johannes, die had het einde der tijden beschreven. Niemand had de brandende hel zo beeldend ter schrift gesteld dan hij. Vervolgens mocht Paulus, meer uit gewoonte, maar misschien omdat deze gewoon was de ring met net iets meer devotie te kussen dan degenen die daarna nog aan de beurt kwamen. De laatste was immer Judas, omdat zijn vochtige lippen bij het kussen de vingers beroerden, wat de bedoeling niet kon zijn en bovendien vond Heilieken de warme nerveuze neusadem van de schuldbewuste apostel hoogst onaangenaam. Met enige schroom nam Heilieken de kussen in ontvangst, want de laatste jaren was hun band enigszins bekoeld geraakt, nadat hij de discipelen had verboden nog langer te verschijnen in zijn privévertrekken. Nu hij alle hulp kon gebruiken had hij zich weer tot hen gericht, maar alle twaalf hadden ze zijn ring gekust met dezelfde overgave als voorheen. Geen van hen had het laten afweten, maar zouden ze hem opvangen als hij zou vallen? Heilieken keek naar beneden.

Het bladerdek onder hem draaide rond de stam. Zijn benen zwalkten vervaarlijk en trilden ongecontroleerd. Zo was het dus om dood te gaan. Een warme stroom vloeide vanuit zijn kruis langs zijn koude benen en voeten. Hij hoorde het klateren op de tak onder hem. De ruwe eikenschors gleed onder zijn gevoelloze handen vandaan. Z'n hart bonkte in zijn maag en Heilieken hapte vergeefs naar adem. Even wankelde hij op zijn pijnlijke voeten, even maar, daarna viel hij achterwaarts uit de boom, om verzwolgen te worden in een draaikolk van het roodbruine bladerdek.

Het leven van spion was triest en eenzaam gebleken. Niet eens zo gevaarlijk als Hugo Balt ooit had gedacht; een weinig avontuurlijk eigenlijk. Vanaf zijn moeders schoot, in een ver verleden, had het hem, als kleine wereldvreemde jongen, toegeschenen dat het vak van bespieder slechts voor een selecte groep krachtdadige mannen kon zijn weggelegd. Dat het inderdaad een klein groepje helden betrof was hem al snel duidelijk geworden.

Er waren slechts weinigen die zich door een eenzaam verlangen geroepen voelden om zich met gespleten wintertenen en sneeuwvrouw in de ogen naar de behandeltafel van de chirurgijn te slepen. Te vaak had hij, vermomd in besmeurde vodden en wankelend op een kruk, zich alle geneugten van de donkere klamme ondergrondse bierkelders moeten ontzeggen, daar waar in de rokerige en donkerste nissen de meeste informatie verkregen werd uit de monden van spraakzame kamerheren, roddelende diensters, loslippige hoerenjongens, klerken en ieder ander met een knagende leemte in de beurs. Wanneer het bericht eenmaal opgevangen was met een heimelijk aanleggen van het inmiddels goed geoefende oor, diende de boodschap van een vijandige baron of landgraaf zo spoedig mogelijk bij de opdrachtgever afgeleverd te worden. Dan nam de barre tocht een aanvang, door kroniekschrijvers romantisch beschreven, over benevelde akkers, waar zijn paard bij elke stap die het in de modder zette meer moeite had zijn benen los te trekken. Daarna volgden onvermijdelijk de schemerige wouden met rovers en de moerassen met hun giftige dampen, waar het wemelde van de muggen zo groot als libellen en die hem deden denken aan de

laatste kruistocht naar Constantinopel, omdat hij daar tijdens het beleg in de nachten in ongenade was gevallen bij zwermen tarentes, mogelijk aangetrokken door de rozenolie waarmee de kruisvaarders zich besprenkelden, ter behoud van lijf en geest. In zijn droefgeestige luim voelde hij nog immer die ondraaglijke helse steken.

Hugo Balt leidde zijn paard naar het poorthuis waar de kasteelmeester hoogstpersoonlijk een klein ijzeren valhek bediende, juist hoog genoeg om man en paard door te laten.

'Komt verder eerwaarde heer,' lachte deze goedmoedig, doch een misprijzende oogopslag richting een stel houthakkers buiten de poort verried sporen van achterdocht en misnoegen. Hugo glimlachte om dat laatste en maakte een afwerend gebaar.

'Stoort u zich niet aan deze lieden. Ze getroosten zich niet de geringste moeite zich een karige munt eigen te maken. Ze zijn even snel weer verdwenen als ze gekomen zijn. U zult zien.'

'Ik wist dat ik op uw edelmoedigheid kon vertrouwen.'

'Dat is mij teveel eer,' sprak Hugo vriendelijk, 'ik ben slechts een boodschapper.'

'Als u maar niet voor de baron komt, die is onlangs vertrokken naar zijn zomerverblijf. Ik zal een kamer voor u klaarmaken.'

'Doe voor mij geen moeite mijn beste, als ik die vagebond heb gesproken vervolg ik mijn weg. Ik neem aan dat de baron zijn voltallige huishouding heeft meegenomen?'

'Op wat stalknechten na, en ik doe dienst als poortwachter, tuinmeester en kok. Wat zeg je me daarvan?' De rentmeester liet het valhek neer met een laatste minachtende oogopslag richting de houthakkers die heimelijk vanonder hun kappen naar de nieuw aangekomen ruiter gluurden. Hugo kwam van zijn paard en loerde langs de verweerde muren van stallen en torens die de binnenplaats omsloten.

'Nu, vertel me eens, waar is die gewichtsdoener?' De rentmeester knikte naar een vierkante woontoren.

Het toch al schaarse daglicht viel door twee kleine vensters naar binnen. Een kroonluchter, waarin kaarsen scheef gestoken stonden, hing aan een lange ketting aan het hoge kruisgewelf. Er lekte vet van de kaarsen op de tafel die recht onder de luchter stond in het midden van het vertrek. In een donkere hoek stond Weeldedracht, in weerwil van zijn naam, gekleed in oude lompen. Zijn gezicht ging verborgen onder de afhangende rand van een miserabele hoed.

'Wees heel voorzichtig,' zei Hugo Balt en haalde zijn neus op omdat hij een zure lucht meende te ruiken. 'Als je ook alleen maar denkt aan je mes, sleep ik je achter mijn paard tot het laatste bedorven vlees van je botten is geschuurd. Kom hier in het licht staan zodat ik je kan zien.' Hugo trok een lapje stof van de binnenzijde van zijn regenmantel en wierp het op tafel. Weeldedracht griste het naar zich toe en boog zich naar het licht van de kroonluchter om beter te kunnen zien. Onder de bleke letters die de naam van de kleermaker spelden, stonden een aantal letters en cijfers die ieder ander voor het jaartal en de naam van het kleermakersgilde zou houden.

'Wat ik te melden heb,' zei Hugo kalm, 'wilde ik aan de baron zelf mededelen, maar ik zie dat hij zijn lappenpop heeft gestuurd.' Weeldedracht trok zenuwachtig met zijn wangen. Zijn oogleden trilden en er klonk een ongecontroleerd gegrinnik over diens lippen. Het wekte de nodige ergernis op bij Hugo en hij zei: 'Telkens, mijn waarde Weeldedracht, wanneer ik u tref, komt uw voorkomen mij onevenwichtiger voor. Wat is er bijvoorbeeld met uw hand gebeurd? Het tafelzilver van de keizer proberen te stelen?' Weeldedracht keek een moment nadenkend naar zijn drie resterende vingers aan zijn rechterhand.

'En ik zie dat er een stukje van uw neus ontbreekt, dat was de vorige keer toch ook niet?'

'Ja, ja, heel leuk, zeer gevat. Moet dat altijd zo neerbuigend? Weet u dan niet dat ons beroep veel risico's met zich meevoert en dat ik slechts mijn best doe?'

'Dat eerste weet ik inderdaad maar dat tweede moet ik toch sterk in twijfel trekken. Voor mij zijn de gevaren niet minder, wellicht begeef ik mij minder roekeloos in netelige situaties.'

'Ik denk niet dat ik tijd over heb mij uw beledigingen te laten welgevallen.' Weeldedracht hield het lapje stof omhoog, met gefronste wenkbrauwen. 'Hmm...Ik dien deze boodschap dus zo snel mogelijk bij de keizer af te geven?' Hugo glimlachte maar zweeg.

Weeldedrachts ogen loerden vanuit het donker onder de slappe rand van zijn hoed naar zijn gast. Hoe graag zou Hugo Balt hem naar zijn dolk zien grijpen. Niet eens uit wraak, want hij kon zich niet heugen dat hij hem ooit had benadeeld of zelfs maar eens had ontmoet. De blik in Hugo's ogen was die van een kruisvaarder, vol minachting voor zwakte en lafheid, precies dat wat hij in Weeldedracht bespeurde. Deze verhief zijn hoofd, zodat het gele licht van de kaarsen zijn gezicht bescheen. Hij rechte zijn schouders en versteende zijn gelaat in een poging stoutmoedig en onverzettelijk over te komen. Hugo Balt fronste zijn wenkbrauwen, nog immer glimlachend, nu om de onderkin die een nerveus trekje vertoonde. Weeldedracht gromde iets onverstaanbaars en nam Hugo Balt een moment misprijzend op.

'Het is me werkelijk een raadsel,' zei hij tenslotte, 'waar uw verwaandheid vandaan komt, maar waar het u brengen zal is me bekend.' De dreigende toon bezorgde Hugo enkel vermaak. 'Ach, werkelijk?'

'U moet weten, dat u vanaf nu niet langer bekend bent bij de baron. Hij zou niet weten wie u bent en heeft u nooit ontmoet...'

'Zo, het is maar dat ik het weet,' zei Hugo en staaarde door het venster. Toen voegde hij eraan toe op nadenkende toon: 'Doch ik vrees dat ik er anders over denk. Ik heb wel degelijk kennis aan een baron die mijn eer tot onwaardige proporties heeft doen slinken, zoals nu, me afschepen met een voddenpop. Ik had mijn bevindingen graag aan de baron medegedeeld, niet in de laatste plaats omdat hij mij nog een behoorlijke vergoeding verschuldigd is, in klinkende munten welteverstaan. Het zal mij zwaar vallen te vergeten dat ik deze edelman ooit heb ontmoet.'

Weeldedracht haalde een leren buideltje onder zijn vest vandaan en gooide deze op de tafel. Hugo woog het in zijn hand.

'Dus dit is de vergoeding die de baron mij heeft toegedicht? En, Weeldedracht, je bent er zeker van dat het buideltje niets aan gewicht heeft verloren sinds je het in ontvangst hebt genomen? Wat heb je eruit genomen?'

'Misschien de helft, misschien niets. Je weet hoe het Hartenvanger de minstreel is vergaan. Die heeft het halve zilveren bestekgoed van de Baron in zijn laars doen verdwijnen. De baron heeft zijn doodvonnis uitgesproken. Mocht hij zich nog ene male roeren binnen de landmarken van zijn landgoed dan zal hem zijn hoofd ontnomen worden. Als ik moest kiezen tussen mijn hoofd en een handvol goudstukken dan zou ik toch voor het eerste kiezen, hoewel het leven me soms al te heftig voorkomt.'

'Ja, wat dat laatste aangaat zou ik je kunnen uitschudden om te zien of je de waarheid spreekt.'

'Wellicht,' stamelde Weeldedracht stroperig, terwijl zijn hand zich langzaam naar zijn mes bewoog, 'zit er voor mij een kleine

vergoeding in voor het ongerief dat ik ter uwe voordeel heb moeten doorstaan?'

'En aan welk leed,' lachte Hugo Balt, terwijl hij zijn hand op het gevest van zijn slagzwaard legde, 'bent u onderhevig geweest dat mij zoveel voordeel heeft opgeleverd?' Weeldedracht kreunde misprijzend om zoveel onbegrip en wierp zijn armen in de lucht.

'Wat kan er allemaal gebeuren met een niet geringe verzameling goudmunten als je onderweg bent? Ik had ze kunnen verliezen en dan had ik me nooit meer binnen de landmarken van de baron gewaagd. Tot tweemaal toe heb ik een bende rovers weten af te slaan. Eenmaal hier krijg ik het eten van een hond voorgezet en mag ik mijn eigen vuur aanleggen en dan heeft u mij ook nog eens tergend lang laten wachten, zodat ik genoodzaakt was het me hier nachtenlang zo comfortabel mogelijk te maken met de koude als mijn deken.'

'De kasteelmeester heeft me verzekerd dat u vanochtend bent aangekomen.'

'Dat is dan bijzonder onvriendelijk van die oude vrek,' gromde Weeldedracht. 'Hij weigert mij het huis binnen te laten of me zelfs maar in de keuken aan een warme maaltijd te zetten, terwijl ik hem zelf een zwijn naar binnen heb zien dragen. Zeker weten dat die inmiddels knapperig en sappig boven het vuur hangt te draaien.'

'De baron zal je vast niet onbedeeld op weg hebben gestuurd met een klein vermogen.' Hugo nam een goudstuk uit de buidel en wierp die Weeldedracht toe.

'Zo, toe maar,' spotte Weeldedracht, 'dat is meer dan ik had durven hopen.' Hij frummelde het goudstuk in de wollen voering van een van zijn laarzen die om de schijn van armoede op te wekken met touw was omwonden.

'Ze zouden mijn laarzen eens afnemen,' zei Weeldedracht toen hij zag hoe Hugo hem misprijzend opnam.

'Misschien ben je toch iets leper dan ik dacht,' zei Hugo. 'Nu de baron er niet is zul je dit bericht zelf maar aan de keizer moeten geven. Aan niemand anders. Is dat duidelijk?'

'Duidelijk als het ochtendgloren.' Andermaal bekeek Weeldedracht het stukje stof met de codes.

'Ik wist wel dat die Avian niet te vertrouwen was,' zei hij toen, 'het zou de Alpenlanden kunnen opbreken. Maar wat betekenen die andere codes?'

'Die kent alleen de keizer zelf en daar is het bericht dus ook voor bedoeld.'

'Een boodschap dus van groot belang!' prevelde Weeldedracht opgewonden.

'Sterker nog schavuit, het is van doorslaggevend belang voor het welvaren van het keizerrijk.'

'Nee maar,' hijgde Weeldedracht met trillende lippen. 'Ik zou de keizer om een gunst kunnen vragen en ik zou me niet eens bezwaard hoeven te voelen. Nee, maar. Zo is het toch?'

'Zo is het inderdaad, je zult rijkelijk beloond worden. Moge de keizer jou even rijkelijk belonen als de baron mij heeft gedaan.'

'Ik hoop toch op meer. Hugo, je moet weten, dat de goudstukken voor Kardinaal Balino bestemd zijn. Je dient het aan hem af te geven zodra je in Rome aankomt. Toch zal het je aan niets ontbreken. Je zult immers tot ridder geslagen worden heb ik begrepen en zelfs als bevelvoerder in het pauselijke leger worden opgenomen, mocht je dat verkiezen.' Hij wachtte even af maar Hugo liet zich geen reactie ontlokken, toen ging hij verder op heimelijke toon. 'Nog een kleinigheid. De goudstukken zijn geteld en Balino zal er een missen, deze, die je me zo gul hebt toegeworpen.' Weeldedracht peuterde het goudstuk uit zijn laars en hield het tussen duim en wijsvinger omhoog. 'Maar, Hugo,' sprak hij verder met een bevende stem van opwinding, 'niet getreurd. Ik zou je paard kunnen kopen

voor precies dit ene muntstuk. En die boodschap, is het werkelijk van zo'n belang?'

Hugo hield zijn gezicht in strakke plooiën en zei met zijn meest zakelijke stem: 'Je dient de boodschap zo snel mogelijk af te geven aan de keizer zelf, niet aan zijn kamerheer en ook niet aan de hofmaarschalk. Zorg ervoor dat hij het nieuws binnen drie dagen in zijn bezit heeft anders zul je opgebracht worden voor landverraad.'

'Mooi,' smaalde Weeldedracht, 'dat gaat me wel lukken op dat fantastische paard van u Heer Balt. Neemt u gerust mijn grijze noordeling, een best paard maar op leeftijd.'

'Je hebt gelijk, de keizer zou mij weinig goed gezind zijn als hij verneemt dat ik je mijn snelle paard heb ontzegd waardoor het nieuws niet op tijd komt.'

'Precies!' riep Weeldedracht uit en wierp Hugo Balt het goudstuk toe. 'Het doet me goed te vernemen dat we dan toch nog tot enige verbroedering zijn gekomen. Ah, ik zal de keizer verzoeken mij een taveerne ter beschikking te stellen waar ik genoeglijk de scepter kan zwaaien over mijn eigen bediening. Je moet weten dat ook ik het leven als meesterspion beu ben.' Hugo lachte schamperend en liep naar een van de vensters die uitzag over het karrenspoor die langs de gracht liep en voor het kleine poortgebouw naar het woud afboog.

'Ik geloof dat er weinig anders voor mij opzit,' zei hij toen, 'of ik moet het bekopen met de toorn van zowel de kardinaal als de baron. Een dodelijke combinatie.'

'Zo is het maar net,' zei Weeldedracht, opgelucht dat hij zijn reis niet hoefde te vervolgen op zijn weinig comfortabele schonkige noordeling. 'Maar je vindt het vast niet erg, wanneer ik me nu te ruste leg bij het vuur. Ik neem aan dat je de staljongens opdracht hebt gegeven het paard stevig te laten glanzen en dat hij goed te eten krijgt, want het is nog een heel eind naar de keizer.'

'Dan wens ik u een behouden reis,' zei Hugo hoffelijk, 'en pas vooral goed op die houthakkers die zich nu al verdacht lang bezighouden met een en dezelfde boom. Ze zouden zomaar ineens uit onervarenheid een onhandige beweging met hun bijlen kunnen maken, juist op het moment als je er langs rijdt. Of horen ze bij jou?' Weeldedracht trok kribbig met zijn neus en wierp een blik door een schietsleuf. Twee mannen inspecteerden een boom, een derde hield met een steelse oogopslag de toren in de gaten. Toen hij Hugo Balt voor een venster zag verschijnen voegde hij zich bij zijn twee maten en begon met nijldige bewegingen op de barst in te hakken.

'Welnee, nooit gezien,' beweerde Weeldedracht stellig, 'zorg nou maar dat je paard klaar is voor de reis, ik heb er maar liefst een heel goudstuk voor betaald.'

Beneden op de binnenplaats liep Hugo de kasteelmeester tegen het lijf, die juist met een stapel brandhout richting de keuken liep.

'Hij heeft u toch niet teveel ontriefd? De gluiperd eiste een kamer met veel bombarie, voor hem en zijn makkers, maar die heb ik de toegang tot het landgoed ontzegd. Tevens eiste hij een warm bad en wilde hij weten of ik de haard al brandende had, toen heb ik hem wat brandhout in de handen gedouwd en hem naar de toren verwezen met een korst brood en een kruik water. Dat hij spoedig weer verdwijnen mag met die vreemde kornuiten van hem'

'Ik neem aan dat het in de bedoeling ligt mij te beroven van mijn buidel, zodra ik mij op weg begeef. Die arme Weeldedracht. De baron had beter nieuws voor mij dan ik heb voor hem. De slimmerik hoopt dat de baron hem zal belonen met een statige taveerne. Hij moet mijn boodschap aan de keizer overbrengen over de toekomstige hertog van de Alpenlanden. Geen gering nieuws, maar vooral bijzonder slecht nieuws voor de keizer. Maar dat weet hij nog niet.'

'Kan ik je met een stevige maaltijd verleiden tot meer openheid?'

'Een stuk brood en wat vruchten misschien zou al genoeg zijn voor mij.'

'Ik heb wel iets beters. Kom mee naar binnen, daar hangt een heerlijk zwijn aan het spit. En laten we de vrijheid nemen een kruikje wijn uit de voorraad te onttrekken. Kom toch binnen en voor uw paard wordt gezorgd, zodat u zo snel mogelijk uw reis kunt vervolgen. Waar die ook naartoe voert. Niet te ver hoop ik?'

'Het zuiden denk ik, ver van de koude.'

'Toch niet weer een kruistocht? Wees toch voorzichtig met uzelf.'

'Deze keer pas ik, hoewel ik me alsnog tot ridder laat slaan. Het moest er maar eens van komen. Het geeft me veel privileges.'

'En hoe vergaat het uw broer?'

'Die heeft zich na een pelgrimstocht aangesloten bij een broedergemeenschap en verzorgt nu, als broeder Calvanus, zieken en gewonden in een aalmoezeniershuis. In Maardenberg heb ik vernomen.'

'Een wijs besluit, zou u ook moeten doen.'

'Ik hoef mijn ogen maar te sluiten en ik zie de blijde levensecht opdoemen. Duizenden afgehakte heidense hoofden werden over de stadsmuren geslingerd. Geloof me, ik heb genoeg aan mijzelf.'

Na een weldadige maaltijd van everzwijn, vruchten, noten en brood en een matige met water aangelengde hoeveelheid wijn, juist genoeg om hem in een opgeruimde stemming te brengen, nam Hugo afscheid van de kasteelmeester. Uitgerekend op het moment, overigens niet geheel toevallig, waarop Weeldedracht, duidelijk in goedgemutste tred met zijn hoed over zijn oren getrokken, de toren verliet en de binnenplaats overstak op weg naar de stallen, waar het paard, dat hij van

Hugo op slinkse wijze voor een goudstuk had ontfutseld, in blinkende conditie klaarstond voor de reis, toog Hugo richting de stallen. Vrolijk neuriënd bezag Hugo de zwierige pogingen van Weeldedracht om het paard te bestijgen. Eenmaal op de rug begon het nukken te vertonen, niet gediend van de toenaderingspogingen van de vreemdeling. Het dier begon te steigeren. Met een klap smakte Weeldedracht tegen de staldeuren waar hij dubbelgevouwen bleef liggen. Even maar, want beduusd richtte hij zich op om nog een tweetal wankele pogingen te wagen het paard te beklimmen, totdat Hugo Balt het niet langer aan kon zien en zijn trouwe gezelschap naar zich toe floot.

'Ben ik je nou werkelijk vergeten te vertellen dat mijn paard slechts enkel zijn eigen meester op zijn rug duldt? Hoe nalatig van mij. Ik doe u nogmaals mijn beste wensen toekomen voor de reis. U zult ze nodig hebben, gezien het krakkemikkige paard waar u op reist, en dat zonder een goudstuk op zak. Hopelijk komt u op tijd aan bij de keizer en weet u zich beloont met uw langgekoesterde herberg.'

De houthakkers hadden de belangstelling voor de bomen reeds verloren en verlegd naar de ruiter die het poortgebouw uit kwam draven op zijn glanzende paard. Het beest snoof zwaar en sloeg zijn hoeven statig in het natte zand. Opgewonden begon het drietal houthakkers met hun bijlen te zwaaien. Hugo trok zijn slagzwaard. Een van hen, duidelijk de aanvoerder, greep naar het halster van het paard.

'Heer,' riep deze, 'berg uw zwaard toch weg, wij dienen een dringende kwestie met u te bespreken.' Maar Hugo liet zijn edele viervoeter steigeren en de aanvoerder werd geveld door de voorbenen, waarop zijn twee maten, ieder van een andere kant met geheven bijlen op hem af kwamen stormen, blijkbaar minder in voor een conversatie. Hugo zwaaide met zijn zwaard en hakte een arm af. Het belandde met een smak in de modder

met de hand stevig om de steel geklemd. De andere schavuit maakte dat hij in het struikgewas kwam en begon vanachter een boom pijlen af te schieten, terwijl hij Hugo voor allerlei lelijks uitmaakte. Hugo zette zijn paard aan tot een volle draf richting het zuiden op weg naar zijn ridderschap en toen hij nog eenmaal omkeek zag hij hoe Weildedracht op zijn grijze noorderling richting het westen schommelde, op weg naar de keizer en zijn eigen welverdiende taveerne.

Door een val van zijn paard tijdens een jachtpartij was de keizer al geruime tijd genoodzaakt het bed te houden. Hij resideerde dan ook in zijn slaapvertrek. Het onvermogen zich langer dan een korte pose buiten zijn sponde op te houden maakte hem stilaan knorrig. Een gemoedstoestand die zijn vertrouwelingen van hem gewend waren, maar die nu zo langzamerhand verontrustende vormen begon aan te nemen. Naast zijn bed lag een lange uitschuifbare stok, die elke uitverveling opgeroepen nar of minstreel binnen bereik bracht. De stok had een uiteinde die geleek op de uitgebloeide bloem van een distel en die bij elke slag nare stekels achterliet op het getroffen lichaamsdeel van de ongelukkige. Zo kon hij op elk gewenst moment een einde maken aan een lied wanneer zijn hoofd begon op te spelen of aan de dodelijk saaie goochelkunsten wanneer zijn maag zich keerde.

Op de gang stonden zijn kamerheren met de hofmaarschalk te beraadslagen. Zojuist had de keizer te kennen gegeven naast de lange stok een flinke zweep te willen met hetzelfde bereik. Ook meenden verschillende kamerheren de keizer te hebben horen zinspelen op een katapult waarmee hij projectielen, gelijkend op de stekelachtige punt van de uitschuifbare stok kon afschieten op de vermakeliërs en erger, op zijn eigen getrouwe kamerheren.

'U meent het!' brieste de eerste kamerheer en veegde met een doek zijn vochtige lippen en toen zijn voorhoofd. De hofmaarschalk, zich ten allen tijde verplicht voelend overal een oplossing voor te moeten hebben, trok een zuinig gezicht alsof het een en ander nog binnen zekere proporties te billijken viel,

boog zijn langgerekte magere gestalte een iets voorover en bracht zijn vingertoppen bij elkaar. Een onmiskenbaar teken voor de dertien kamerheren, dat de hofmaarschalk de oplossing nabij was. Juist toen deze zijn lippen roerde klonk vanuit het keizerlijke slaapvertrek een ijzingwekkende kreet, gevolgd door een gil en een reeks klappende geluiden die deed vermoeden dat de keizer de stok ter hand had genomen. De deur vloog open en een nar drong zich tussen de menigte kamerheren door.

'Wat bezielt hem?' weende de nar, een lilliputter. 'Waar heb ik deze vernedering aan verdiend? Zijn mijn kunsten zo slecht?' Hij wreef met een van pijn vertrokken gezicht over zijn achterste en liep in de armen van de twaalfde kamerheer.

'Beheers je!' beet deze hem toe. Hij nam een van de armpjes beet en schudde het manneke door elkaar. Hij voegde er aan toe dat de keizer niet hield van lilliputters en dat hij daar niets aan kon doen, maar dat de keizer er nou eenmaal bepaalde normen op na hield, en al waren die puur uit leedvermaak geboren, deze geëerbiedigd dienden te worden. Ontsteld en verontwaardigd maakte de vermakelier zich uit de voeten. De hofmaarschalk richtte zich volledig op en vond het gezicht van de twaalfde kamerheer.

'Goed geanticipeerd,' prees hij. De twaalfde kamerheer kleurde roze van trots. Wederom klonk van binnen het keizerlijk slaapvertrek een verontrustend rumoer. Andermaal vloog de deur open. De laatste aanwezigen stoven duidelijk aangeslagen naar buiten. Met gefronst voorhoofd keek de hofmaarschalk de gasten na, tuitte nog eenmaal zuinigjes zijn lippen en betrad behoedzaam het vertrek, de kamerheren in stille consternatie achterlatend. De keizer was druk doende de schilderijen die binnen het bereik van zijn stok hingen van de muur te ranselen. Toen hij zijn hofmaarschalk zag leek hij te kalmeren, sloeg nog eenmaal met een ferme slag door het gezicht van een

voorvader en wierp de stok naast het bed. Hij legde beide handen achter zijn hoofd en keek zowaar geamuseerd naar zijn hofmaarschalk.

'Frankniezer,' hijgde de keizer, 'ploert die je bent, waar zijn die kornuiten van je? Bang als de Moren voor de keizer? Frankniezer?' De hofmaarschalk boog lauw en hield een moment zijn hoofd schuin alsof hij even moest nadenken over de zorgvuldig gekozen woorden van de keizer.

'Laat je niet van het slagveld slaan Frankniezer. Vertel me wat de geneesheer mij niet heeft verteld.' De hofmeester bracht zijn vingertoppen bij elkaar en kneep zijn ogen tot spleetjes. 'Spreek! In Godsnaam Frankniezer!' gilde de keizer.

'Mijn naam is niet Frankniezer.....'

'Wat kan mij dat schelen? Ga je je werk beter doen als ik je anders noem? Spreek!'

'De geneesheer heeft me verzekerd dat u binnen zeven dagen in de koets mag reizen en binnen drie weken te paard, zei het voor een korte stonde. Dat wil zeggen wanneer u uw heilzame drank inneemt.'

'Ah, een korte stonde!' riep de keizer. 'Meer heb ik niet nodig om met de Moren af te rekenen. Ik heb mijn bevelvoerders vooruit gestuurd. Ze moeten maar beginnen zonder mij, ik zou ze toch alleen maar voor de voeten lopen. Luister Frankniezer, hoe staat het met de voorbereidingen? Ik wil het liefst morgen al afreizen naar mijn jachtslot.'

'Alles is geregeld voor de reis naar kasteel Belt. Hoeveel van uw kamerheren wenst u mee te nemen?'

'Geen enkele,' riep de keizer luid, zodat het op de gang te horen was, 'en als ik hier terugkom wens ik er ook geen meer aan te treffen.' Vanaf de gang klonk een opgewonden gekreun uit dertien kelen, wat bij de keizer een gemakkelijke glimlach tevoorschijn toverde. 'Luister Frankniezer. We staan aan de vooravond van een belangrijk gebeuren. We zullen afrekenen

met de heidense Moren en nieuwe handelsroutes veiligstellen.
Een groots gebeuren Frankniezer.'

'U heeft enkel grootse plannen,' haastte de kamerheer zich te zeggen, 'enkel grootse plannen.'

'Wat een heerlijkheid,' zuchtte de keizer opgelucht.
'Frankniezer, geef me de stok.'

'Liever niet, met uw goedkeuring.' De keizer knipte in zijn vingers en de hofmaarschalk greep zo snel zijn stramme lijf dat toeliet de stok van de vloer, legde deze, niet direct binnen handbereik, op het bed en nam zorgvuldig de nodige afstand in acht. Weldra maaide de stok weer langs de muur tegen de schilderijen. Al snel leek de keizer tevreden en liet zich uitgeput achterover zakken in zijn kussens.

'U zou zich niet zo moeten vermoeien,' waagde zijn hofmaarschalk voorzichtig.

'Weg met die portretten Frankniezer,' hijgde de keizer buiten adem, 'mijn voorouders hebben niets goeds gebracht. Mijn vader heulde eerst met de Moren en toen met Venetië en zijn vader heeft de christenen in Jeruzalem aan hun lot overgelaten. Venetië, Frankniezer, hoor je me? Venetië!' De hofmeester gebaarde tot kalmte.

'Zal ik uw kussens opschudden, uw benen verleggen?'

'Ik zou je in het openbaar moeten laten geselen voor zoveel aanstellerij,' murmelde de keizer. De hofmaarschalk deed alsof hij niets had gehoord en zei zo nederig als hij kon: 'Wat rust zou u goed doen. U maakt een wat overspannen indruk, mogelijk, nou ja....de geneesheer zei dat u zich nog niet echt over Venetië heeft heen gezet.'

'Venetië?'

'Het zou goed zijn, wanneer u de afwijzing van de doge van Venetië accepteert ten einde rust te vinden. Het zou uw genezingsproces ten goede komen.'

'Waar in hemelsnaam haal je zoveel onzin vandaan?' siste de keizer geflambeerd. 'Niemand weigert de hand van mijn zoete dochter en die Heilieken, die heeft het verprutst. Ik gaf hem opdracht te onderhandelen, de doge over te halen. De doge heeft hem natuurlijk afgescheept met een vaat van zijn beste wijn. Alleen al om zijn falen had ik hem in de kerkers moeten laten wegrotten.'

'U bent bijzonder mild geweest,' knikte de hofmeester instemmend en schoof wat verder van het bed vandaan. De keizer smeed zijn stok van zich af, vouwde zijn armen en staarde somber voor zich uit.

'Spreek, Frankniezer, voor mijn rijk ineen stort en spreek in Godsnaam in korte zinnnetjes en als het enigszins kan in begrijpelijke taal.'

'Portugal.'

'Ah! Daar wordt aan gewerkt Frankniezer.'

'Zeker.'

'Spreek, man, of ik doe je wat!' riep de keizer en trappelde ongeduldig met zijn benen onder de dekens.

'Jawel. Zou het niet geweldig zijn uw aanstaande bezoek aan Portugal vooraf te laten gaan met geschenken en een geschilderd portret van uw allermooiste Alzine?'

'Dat bezoek zal nog op zich laten wachten.'

'Daarom zou...ik bedoel...zou het goed zijn als...u wilt toch uw dochter na de afwijzing van de doge van Venetië aanbieden aan de koning van Portugal?'

'Niet zo vrijpostig Frankniezer en laten we eerlijk zijn, mijn Alzine mag dan de beminnelijkste inborst hebben van geheel mijn keizerrijk, maar haar probleem is, nou beter gezegd mijn probleem is, en allemachtig waarom ben ik geslagen met zoveel nadeel, dat ze spuuglelijk is.' De hofmaarschalk trok een zuinig mondje, heel behoedzaam, maar knikte instemmend, toen zei hij nadenkend: 'Doch Portugal zal toch inzien dat een

verbintenis met de keizerlijke familie dat land veel voordelen biedt?' De keizer dacht na, toen zei hij: 'Grootse zaken staan te gebeuren en een huwelijk met Portugal zou ons inderdaad meer dan welgevallig zijn, Frankniezer. De paus is eindelijk ingegaan op mijn voorstel om wat bisschoppen uit het zadel te wippen. Ik kan geen bisschoppen gebruiken die mijn landgraven van hun privileges beroven, ik heb hun loyaliteit hard nodig. Waar haal ik anders genoeg soldaten vandaan?'

'Zeker,' zei de kamerheer, 'u heeft daar goed over nagedacht.' 'Welnu, dat heb ik zeker, en heeft de aartsbisschop van Neurberg mij de borgsom betaald?'

'Jazeker. Bisschop Heilieken is weer een vrij man, maar ik heb vernomen dat zijn vrijlating niet geheel onopgemerkt is gebleven, tot afschuw van de aartsbisschop. Heilieken is uitgejoeld en nagejaagd.'

'Dat is minder goed nieuws. Van Heilieken heb ik niets meer te vrezen maar de aartsbisschop meer dan nodig frustreren, gaat me teveel steun kosten van de vrome landgraven, die bij hem in de gunst vallen. Heilieken is bij de aartsbisschop van Neurberg nog altijd geliefd. Hij was hoogst verontwaardigd toen ik Heilieken het gevang in wierp. Natuurlijk is de aartsbisschop nijdig om de hoogte van de borg die hij moest betalen om de bisschop van Utter weer vrij te krijgen. Ik wil niet dat de aartsbisschop het idee heeft dat ik me verkneukel om zijn vernedering. Wellicht is het een goed idee om openlijk afstand te nemen van de ongemanierdheid van het volk. Heb je een idee?'

'We zouden wat van die opstandelingen kunnen oppakken en onthoofden.'

'Heel goed, regel het meteen. Maar genoeg over die verlaten bisschop. Laat me nu verder met rust, ik heb zo dadelijk een gesprek met de graaf van Amelingen. Die wil weten waar ik zijn bisschop heb gelaten. Laat mijn bad vollopen, en

Frankniezer, zorg ervoor dat het weldadig riekt naar rozen en lavendel.'

Op de gang werd de hofmaarschalk opgewacht door de dertien kamerheren. Ze verkeerden in opgewonden stemming. Allen wilden weten, grommend en mokkend, waar ze het aan te danken hadden dat de keizer hen allen zomaar ontsloeg. De hofmaarschalk zette een vinger voor zijn lippen en maakte een geruststellend gebaar. Toen wilden de kamerheren weten, vanuit hun professionele bezorgdheid, hoe de gezondheid van hun zeer toegenegen keizer er voor stond.

'Aan de beterende hand, welzeker, ja,' zei de hofmaarschalk zacht met een blik op de gesloten deur, 'maar ik denk dat de kruidenmengsels hem zo zoetjesaan in verwarring voeren.' Toen rekte hij zijn stramme lijf en vervolgens zijn nek en met een nijldige ondertoon vroeg hij: 'Wie van jullie heet Frankniezer?'

Een kleine zwaarlijvige man, de negende kamerheer, met een ongezond pokdalig gezicht en een griezelig scheve mond drong zich naar voren. Verontwaardigd dat de keizer hem met deze man verwarde beval de hofmaarschalk: 'Roep de beste portretschilder naar het hof en maak hem vooral duidelijk dat hij de dochter van de keizer zodanig schildert dat de prins van Portugal op slag verliefd op haar wordt.'

Hoelang zijn ogen gesloten waren geweest wist Heilieken niet. Hij lag op zijn rug. Zijn grote ronde ogen lagen diep verscholen in hun oogkassen en loerden langs zijn stakerige neus in het bladerdek boven hem. Zou hij terugkeren naar zijn paleis, dan zou hij alle bomen vellen, alle honden afmaken en alle boeren opsluiten en vooral zeer langdurig geselen. Twaalf schimmige gezichten trokken voorbij, toen wist hij het weer: Zijn maîtresses moesten nog even wachten. De ochtenddauw geurde schimmelzoet. Het bladerdek was bekleed met een zilveren vlies van nevelslierten. Heilieken lag onder een wollen deken waarop druppels parelden in het bleke licht. Het voelde ruw en smerig onder zijn handen. Was het niet de weerschijn van het beest die de laatste tijd zo vaak zijn dromen was komen verstoren en hoorde hij in de verte niet het geluid van blaffende honden? Krakend kwam Heilieken overeind. Hij loerde tussen de boomstammen door maar zag niemand.

'De ring,' ging er in paniek door hem heen, maar de ring stak nog om de vinger waar de paus hem ooit aan had geschoven. Toch keek hij ontzet naar zijn hand en toen met nog meer ontzetting naar beiden en daarna naar de een en toen weer naar de ander en daarna nog eens, want beide handen, de een nog meer dan de ander waren volledig bedekt met kleine bloedrode pukkeltjes en krassen, die venijnig staken als hij ze aanraakte. Maar ook hier weer maakte de ontzetting plaats voor opluchting, want het ruwe schapenwollen kled, waar hij heel de nacht onrustig aan had gefrummeld en mee had gevochten, want vaak in zijn dromen was hij aangevallen door het beest, bleek het boetekleed van een pelgrim.

'Een pelgrim,' dacht Heilieken en weer loerde hij, in de hoop er een te ontdekken tussen de schimmige boomstammen door, maar nog immer was daar niemand te zien. Voorzichtig schoof hij onder de kweldecken vandaan. Hoorgeschal. Hij stond op en bezag met een van pijn vertrokken gezicht zijn rode voeten. Toen klonk een stem. 'Het zijn jachthonden.' Heilieken tuimelde bijna omver van schrik. Onder de beuk, dezelfde als waarin de vorige avond zijn twaalf apostelen hadden gestaan om zijn ring te kussen, zat een jongeman. Heilieken's ogen rolden alle kanten op om te zien of er zich meer van deze jongelieden in de nabijheid bevonden, daarna deed hij enkele stappen in de richting van de jongen om hem beter te kunnen zien. Heilieken zag hoe hij met een ganzenveer over een stuk perkament kraste dat op een plankje op zijn schoot lag.

'Het was niet mijn bedoeling u te laten schrikken,' sprak de jongen, 'maar het viel me op dat het jachtgerucht u nogal verontrust.' Heilieken wilde vragen hoe hij daar in vredesnaam bij kwam, maar bedacht zich.

'Waar kom jij zo ineens vandaan?'

'Niet zo ineens, ik ben hier al sinds gistermiddag.'

'Dat is niet mogelijk,' zei Heilieken, 'want toen was ik hier al.' De vreemdeling begreep dat het zinloos was deze woorden op logica te onderzoeken en sleepte een tas naar zich toe, borg zijn schrijfgerei op, haalde een fles tevoorschijn en bood die Heilieken aan. Op zijn hoede, omdat een drankje aangeboden krijgen van een wildvreemde midden in een woud op een vroege ochtend niet tot zijn eerste verwachtingen behoorde, loerde hij langs de stam van de beuk omhoog, waar de jongen tegenaan leunde. De apostelen waren verdwenen.

'Wat denkt hij wel,' vroeg Heilieken zich af, 'dat hij het vermogen heeft niet zichtbaar te zijn en er toch te zijn, zoals de twaalf apostelen?'

Toen de jongen zag dat de oude man al prevelend met zichzelf in beraad was geraakt, borg hij de fles weer op en kwam overeind.

'Vertrouw me, ik heb hier al die tijd gezeten,' zei hij toen, 'en ik heb u uit die boom zien vallen. Ik heb het zelf gezien. U viel van uitputting en angst.' Hij knikte naar de eik en naar de bewuste tak die op manshoogte boven de bosgrond reikte en waar hij de verlaten bisschop met zwalkende benen en trillende armen op had zien staan.

'Het is waar,' zei Heilieken, 'dat ik gistermiddag tot in de avond in een boom heb verkeerd, maar die boom was aanzienlijk hoger dan deze.'

'U zult in de war zijn, ik zag u achterover van de tak vallen.'

'Jongeling,' zei Heilieken, 'mogelijk zijn je ogen niet meer de beste. Je moet mij verwarren met iemand anders, want ik ben van een grote hoogte ter aarde gestort, zeker niet uit angst en ook niet door uitputting, hoewel mijn lichaam door de val gebroken aanvoelt.'

'Dat valt mee,' schimpte de jongeman.

Heilieken nam de jongeling schattend op. Een donkere haarlok die wat ijdel van onder een groene wollen pet op zijn voorhoofd bungelde verried een weelderige zwarte haardos. Hij droeg een rode halsdoek die hij strak om zijn nek had gewonden. Doch de jongeling bewoog zijn hoofd soepel en de frisse gelaatstrekken lagen sereen in zijn bijna meisjesachtige gezicht. Wel wat onbezonnen, vond Heilieken, zoals hij alle jonge mensen roekeloos en dom vond. Hij liet zijn ogen gaan over de rode halsdoek die in een zwart overkleed verdween welke bijeen werd gehouden door een ijzeren mantelspeld.

'Jij bent toch niet zo'n nachtbander die met zijn mantelspeld in andermans sloten poert?' De jongen lachte. Hij vond het blijkbaar een goeie grap. Heilieken trok geërgerd zijn wenkbrauwen op. 'Wat doet een jongeling hier zo op zijn

doeie gemak in het woud? Blijkbaar ben jij weinig beducht voor rovers. Voor een gevreesde dienstman of ridder ben je nog veel te jong....'

'Een dienstman, zo'n gevormachtigde vechtlusteling van de bisschop? Een huurmoordenaar en dief met een vergunning dus, waar ziet u mij voor aan?' De vrijpostige manier waarop de jongen sprak verhitte op slag Heilieken kaken en zijn hart sprong nijdig door zijn borstkas.

'U bedoeld,' hoorde hij de jongen zeggen, 'dat alleen rovers geen vrees hebben voor elkaar? Luister oude man. Ik teken voor een ieder die daar een passende hoeveelheid munten voor wil neertellen een nauwkeurige beschrijving op van diens nobele daden. Ik ben geen rover maar een eerlijk schrijver, hoewel ik zeker wel geïnteresseerd ben in uw goudbuidel. U heeft toch zeker wel nobele daden verricht die het optekenen waard zijn?'

Heilieken bedwong zichzelf met de gedachte dat het raadzaam was eerst meer over de vreemdeling en zijn eigen situatie te weten te komen, alvorens de bijdehante knaap een flinke afrossing te geven. Hij weigerde, vanwege zijn zwakke gestel, toe te geven dat hij geen andere keus had dan zich te beheersen en de zonderling vooral niet te lijf te gaan. Om zijn aarzelende gedachtegang te verdoezelen keek hij wat om zich heen, naar een hoge eik wat verderop en toen naar het wollen kleed, die onder een nog jonge kleine eik lag.

'Uit die grote hoge boom ben ik ter aarde gestort,' zei hij streng, 'en hier ben ik ontwaakt. Het kan niet anders zijn dan dat jij me hebt versleept...'

'Wellicht lijdt u aan maanziekte en werd u onwel van....'

'Ik lijdt geenszins aan een dergelijke zwakte. Wat mij is overkomen is in de handen van de Tafelheer. Een hoger doel dus. Zeker voor een jongen als jij veel te omvangrijk om te begrijpen....'

'Hoe dan ook, ik heb u laten liggen waar u terecht kwam,' ging de jonge schrijver verder. 'U heeft de hele nacht in uw eigen water gelegen, dat lijkt mij bewijs genoeg. U waterde namelijk vanaf die dunne tak van die kleine eik welke u voor een reusachtige boom hield, vanwege uw hoogtevrees wellicht. Kunt u zich nog herinneren dat u tegen deze beuk aan het praten was?' Wederom nam Heilieken de jongen op, knarsend met zijn tanden en vol achterdocht, niet goed wetende wat te zeggen.

'Onmogelijk,' mompelde hij, maar rook aan zijn pijnlijke handen en inspecteerde daarna zijn kleding. De geur voerde hem terug naar zijn emmer in de cel, die zelden werd geleegd. 'Me hier zomaar laten liggen,' knarste Heilieken.

De jongeman glimlachte even en maakte een wijds gebaar met zijn armen. Met enigszins gespeelde verontwaardiging zei hij: 'Zojuist nog nam u me kwalijk dat ik u versleept zou hebben. U zou me dankbaar moeten zijn. Ik heb de enige deken die ik had, over u heen gelegd, dat is toch ook iets waard? Zelf heb ik een koude nacht beleefd. Ik heb een fles drank geruild tegen het kleed bij de stadspoort van Utter, met een pelgrim....hoewel ik er de man niet naar ben me te warmen met drank.'

'Man?' zei Heilieken honend. 'En hoeveel erger kan het worden? Een pelgrim die drinkt! Ach en wee, het is nog een slechte ruil ook.'

'Het heeft u warm gehouden.' Heilieken keek even over zijn schouder naar het wollen kleed. 'Ik zou me krabben als mijn handen niet zo'n pijn deden,' zei hij met veel verwijt en begon met zijn rug tegen de stam van de eik te schuren.

'Dus jij bent zo'n taalkladderaar die van stad tot stad trekt en verhalen verkoopt?'

'Ik teken verhalen op van interessante lieden...'

'Ach, wel,' spotte Heilieken, 'de hofschrijver van de keizer?'

'Nou, nee, dat niet, maar ik trek inderdaad door stad en dorp om mijn verhalen te vertellen op de pleinen...'

'Je vertelt je verhalen?'

'De meeste mensen kunnen niet lezen, zoals u weet...'

'Dat bedoel ik niet, maar het zijn niet jouw verhalen. Je tekent ze alleen maar op om de mensen hun munten uit de zak te kloppen, terwijl de enige verhalen van waarde reeds in het Boek staan opgetekend.'

'In Utter dromden de mensen samen om de gruwelen van een melaatse aan te horen....'

'Heb jij een melaatse gesproken?'

'Maakt u zich niet druk, hij heeft me zijn verhaal toegeschreeuwd vanuit het ravijn waar hij met vele andere leprozen verbleef. Een dankbaar man, voor een paar broodkorsten vertelde hij hoe hij eerst zijn kinderen heeft zien bezwijken en vervolgens zijn vrouw, die was juist die ochtend gestorven.'

'Wie in vredesnaam wil zo'n verhaal aanhoren?'

'De mensen smullen van de pest, zolang ze zelf maar niet besmet raken, dan vinden ze het ineens niet leuk meer. Maar ik heb ook een geweldig verhaal over de hertogin van de Alpenlanden.... wilt u het horen?'

'Welnee.'

'Er komt veel vrouwelijk schoon in voor,' zei Persoeth lenig, 'en het kost niet veel. Het verhaal is uit de tweede hand.'

'Ik verwacht ook niet dat jij toegang hebt tot de adelstand,' snoefde Heilieken. 'Dus jij was in Utter?'

'Ik wilde me aansluiten bij de pelgrims. Ze waren juist bezig soldaten in te huren voor hun tocht toen ik vernam dat er een oploop was ontstaan bij de stadspoort. Boeren lieten hun waar hals over kop achter. Ze waren woedend en ik wilde weten waar de ophef over ging. Ik ben met ze meegegaan voor een goed verhaal, maar toen ik in de verte soldaten aan zag komen,

omdat ze de bisschoppelijke voorhoeve in brand hadden gestoken ben ik ervandoor gegaan. Ik had gezien hoe u in het bos verdween. U was zo in de war dat u niet eens doorhad dat u uw tas verloor.'

'Waar heb je hem gelaten?'

'Alle machtig, u heeft er met uw hoofd op gelegen.'

'Alle machtig?' zei Heilieken en controleerde zijn tas, nam er een paar sandalen uit en bond die voorzichtig om zijn gehavende voeten. Ondertussen hield hij de merkwaardige jonge schrijver argwanend in de gaten.

'Het is dus niet geheel toevallig dat je me hier hebt aangetroffen. Je bent me gevolgd.'

'Als ik een rover was dan had ik uw vinger afgekapt in uw slaap. U draagt nogal een kostbare ring. Mogelijk is het een goed idee hem niet zo opzichtig te tonen, oude man.'

'Ik ben geen oude man,' spuwde Heilieken de woorden om zoveel vrijpostigheid.

'Welnee, en wat deed u eigenlijk in die boom?'

'Jij weet donders goed wie ik ben,' zei Heilieken dreigend, daarbij deed hij een aantal stappen naar voren, bleef abrupt staan, keek even omhoog naar de tak waar de discipelen op hadden gestaan, deed nog een stap en kwam pal voor de jongen, die stijf met zijn rug tegen de stam van de beuk geperst stond, tot stilstand. De jongeman keek recht in de ronde ogen die nu woest vanuit de diepte van hun kassen verontrustend dichtbij waren.

'Hoe heet jij?' vroeg Heilieken, waarbij een ranzige lucht vrij kwam.

'Persoeth, uwe heiligheid,' murmelde Persoeth met zijn lippen zorgvuldig op elkaar. De bisschop bracht zijn gezicht nu zo dichtbij, dat hun neuzen elkaar bijna raakten en Persoeth verwachtte gekust te worden.

'Voer mij uit dit bedorven bos, Persoeth!'

Persoeth knikte instemmend. De zon brak door de nevel en bracht Heilieken de warmte die hij sinds zijn gevangenneming, weken terug, had moeten ontberen. Hij stapte opzij, uit de schaduw van de stam, sloot zijn ogen en opende zijn mond wagenwijd, waarschijnlijk om het licht en de warmte tot in het diepst van zijn verkleumde lijf binnen te laten. Toen hij zich, na een tijdje zo gestaan te hebben, uiteindelijk omdraaide, zag hij hoe Persoeth het boetekleed in zijn reistas moffelde. Het viel Heilieken op hoe voorzichtig de jongeman enkel de binnenkant van het kleed aanraakte. Heilieken rekte zich uit, wreef zich in zijn ogen en maakte smakkende geluiden. De kleren die de jongen droeg zouden een koopmanszoon niet misstaan, en Heilieken vroeg zich af welk een arbeid hem deze kleren kon hebben verschaft.

'Kleed je uit!'

'Daar is geen enkele reden toe,' zei Persoeth beslist. 'Moet ik u naakt uit het bos voeren of heeft u liever dat ik u eerst buiten het bos breng en mij dan uitkleed?'

'In mijn betere dagen,' zei Heilieken, die een zekere vrijpostigheid in de woorden meende te bespeuren, 'had ik je laten geselen en je daarna met het boetekleed op je naakte bezwete lijf van Utter naar Neurberg laten lopen. Ik zou je de Heilige Kantelen zeven maal zeven keer rond laten lopen en je verplichten je na elke stap in het stof te werpen.'

'Had ik daarna ook de hand van de aartsbisschop van Neurberg moeten kussen?' vroeg Persoeth enigszins opgelucht omdat de verlaten bisschop bij hem vandaan was gestapt.

'Niet zijn hand, dwaze jongen,' zei Heilieken geschrokken, 'je lippen mogen zijn vingers niet raken, alleen de bisschopsring. Je bent Judas niet, en zorg bij het kussen dat je niet zo snuift.' 'Zover zal het nooit komen,' zei Persoeth, 'ik koester niet het verlangen voor mijn zonden te boeten.'

'Als bisschop kan ik het afdwingen.'

'U heeft geen macht meer,' stelde Persoeth met een zeker vermaak in zijn stem, maar het vuur leek zich plotseling aan Heilieken's gemoed te hebben onttrokken, want hij wist hoezeer de jongen gelijk had. Somber staarde hij naar de bosgrond. De gezichten van de apostelen doemden op in zijn geest, ze keken niet vrolijk en de gezichten van de maîtresses die daarna verschenen zagen verveeld en zelfs lusteloos, zoals ze gewoon waren wanneer Heilieken lange tijd, voor een reis langs zijn voorhoeven om zijn tienden te inspecteren, afwezig was.

'Kom,' hoorde hij Persoeth zeggen, 'we kunnen beter gaan, ik hoor de honden naderen. De meute zou ons aan kunnen zien voor stropers.'

'Laat je mij dan werkelijk in dit vuile kleed dat hele eind voortgaan? En het is beter, als het dan toch jagers zijn ons bij hen aan te sluiten, dan zijn we veilig tegen nachtbinders en ander uitval.'

'Welnee, het is maar een klein stukje. Ze zouden ons aan kunnen zien voor rovers, u in ieder geval, zoals u er nu uit ziet.'

'We bevinden ons diep in het bos...'

'Helemaal niet. We bevinden ons vlak aan de bomengrens, het lijkt me beter richting het dal te gaan, daar kunt u zich eerst wassen in de rivier, waar de bergpaden vrij zijn van gespuis. Waarschijnlijk heeft de paniek en angst u ingegeven dat u diep in het bos bent en het is een waar wonder dat het boompje waarin u zich schuil hield niet is geknakt.'

'Angst?' mompelde Heilieken, 'je moet nog veel leren. Is dat duidelijk?'

'Duidelijk als het ochtendgloren.'

'Waag het niet, ooit nog eens tegen die boom te leunen,' siste Heilieken. Bij zichzelf zwoer hij dat wanneer hij weer op zijn bisschopszetel zou zitten, hij de boom heilig zou laten verklaren, omdat daar op een tak het twaalftal was verschenen aan de bisschop van Utter. Er moesten nieuwe missen

gecomponeerd worden, voor elke apostel een. Hun glorie moest weerklinken, op speciale dagen, overal. In alle kathedralen van het goddeloze keizerrijk.

Frederik Valkhof stond voorover gebogen met zijn handen op z'n knieën en staarde met half toegeknepen ogen vanonder de brede rand van zijn hoed naar de voetafdrukken in de modder. Sandalen, niet te missen. Een sleepspoor. Het zou maar zo de soutane van een bisschop kunnen zijn geweest. Daar waar de drager zijn kleed had opgetild was het spoor onderbroken. Met een scheef hoofd bleef hij geruime tijd naar een bocht loeren waar het pad verdween achter de bergwand; daar zou het spoor omhoog gaan. Hij drukte een vinger in een afdruk. Het vulde zich met water. Toen haalde Frederik een capsule tevoorschijn en schudde wat gele poeder in het water. Met een stokje roerde hij voorzichtig in het spoor tot het begon te dampen en het water paars kleurde.

'Juist,' stelde hij tevreden vast, richtte zich op en keek langs de bergwand omhoog. Boven het landschap dreven loodgrijze wolken naar het zuiden, log en traag. De geur van modder en klei verdrong de zoete dennengeur. Frederik draaide zich met een ruk om. Gijsrik, zijn broer, zat even terug, midden op het pad in de modder gehurkt, met zijn broek op de enkels. Een rijzige man. Forsig met een groot vierkant hoofd met bulpende wangen die in weerwil van zijn eeltige woeste knuisten, die immer onderweg leken te zijn naar zijn gevest, zijn gezicht een wat onbenullig aanzien gaven. Zijn lange donkere haardos golfde wild kronkelend over zijn schouders en leek net als de weidse baard en snor te worden onderhouden met weinig nauwkeurige halen van zijn mes. Anders dan het met precisie gepunte gitzwarte sikje die ijdel op de kin van zijn broer prijkte. Frederik was lang zo groot niet als zijn broer Gijsrik, maar pezig en lenig met smalle schonkige handen en lange

krachtige vingers die wanneer zijn geduld op de proef werd gesteld onbewust op het gevest van zijn zwaard trommelden. Zijn gezicht vertoonde harde gelaatstrekken. Donkere wenkbrauwen stonden zwaar boven twee kleine priemende ogen. Hij had een neus als dat van een Romeinse veldheer en zijn jukbeenderen die onder enorme bakkebaarden vandaan kwamen, staken zo scherp naar voren dat zijn ogen en wangen in een schaduw schuil gingen. Zijn lange zwarte haar lag gestrikt op zijn rug en stak scherp af tegen zijn wasbleke huid.

'Gijsrik, is het teveel gevraagd je even af te zonderen?'

'Ga je me nu ook al vertellen waar ik mijn behoefte moet doen?' riep Gijsrik tegen de wind in. Voor Frederik was het niet te verstaan wat zijn jongere broer zei en het was hem om het even.

'Opschieten!' schreeuwde Frederik. Moeizaam kwam de rijzige gestalte van Gijsrik Valkhof overeind. Hij sjarde z'n broek omhoog, sloeg zijn mantel nijdig dicht en nam het leidsel van de pakezel. Traag sjokten de gebroeders Valkhof achter elkaar het bergpad op. Gijsrik wierp een schuinse misprijzende blik op de paarse voetstap.

'Je bent zo arrogant,' zei hij toen, 'dat je niet eens de moeite neemt het spoor te wissen. Vroeg of laat zal iemand je aangeven voor hekserij en mogen we onze zwemkunsten vertonen met een zak vol keien aan onze voeten.'

'We werken in dienst van de aartsbisschop van Neurberg. Niemand zal ons betichten van hekserij of er het lef maar voor hebben. Bovendien, als je ook maar even had geluisterd naar vader, dan zou je weten dat het mengsel zeer snel een kookpunt bereikt. Het is raadzaam even stevig door te lopen. Ik ben niet bekend met eventuele bijwerkingen. In ieder geval heb ik met zekerheid vastgesteld dat we het juiste spoor hebben gevonden.' Gijsrik haalde zijn schouders op en keek zijn broer smalend aan, toen klonk er achter hen een luide knal. Op de

plek van het spoor was een diepe kuil ontstaan. Slierten rook klauwden omhoog. Gijsrik wierp zijn vuisten woedend in het luchtledige.

'Nu weet de hele vallei dat wij hier zijn!' Frederik staarde nadenkend voor zich uit. 'Ik zou de volgende keer wat minder poeder kunnen gebruiken inderdaad. Tot nu toe werkte het goedje naar mijn tevredenheid. Ik heb het getrokken van een sliertje stof van zijn kleed. Wanneer het aftreksel in aanraking komt met een vers spoor van dezelfde persoon begint het te sissen en bruisen.'

'Het kan me niet schelen hoe het werkt,' snauwde Gijsrik. 'Hoe minder ik ervan weet hoe liever ik het heb. Het is het werk van de duivel. Ik heb je al vaker gewaarschuwd. Ik wil er niets mee te maken hebben.' De woorden gingen verloren in een plotseling gedonder. Regen sloeg uit het niets op hen neer.

'We moeten schuilen,' riep Frederik. Gijsrik tetterde vanachter de woeste haren die over zijn gezicht waaiden dat hij ooit had gezien hoe een hele schaapskudde in ene maal door de donder werd gehaald. In ene maal, vooral dat. Zo renden ze voort tot waar het pad omhoog begon te voeren. Daar drukten ze zich tegen de bergwand met hun hoeden over de oren getrokken. Frederik hees de kraag van zijn regenmantel hoog op, om te voorkomen dat de wind hem zijn adem zou benemen.

'Ik heb hem gezien,' krijste Gijsrik boven het plotselinge stormlawaai uit.

'Wie?'

'Het duivelskind,' brulde Gijsrik.

'Waar verdomme?'

'In mijn visioen.'

'In een droom zeker,' lachte Frederik, 'dat telt niet.'

'Hij lag op zijn buik,' verzekerde Gijsrik, zich ondertussen bijna verslikkend in zijn haar, 'als een varken in zijn eigen stront, en toen heb ik hem met een bardiche zijn armen en

benen afgehakt, zijn rug gebroken en toen hebben we samen over hem heen gepist, die vuile ploert.'

'Ik hoop niet dat ik al te vaak voorkom in je nachtelijke avonturen.'

Onder hen in het dal kolkte een grauwe zee van pijnbomen. Hun pakezel jammerde en sloeg onrustig met zijn kop. 'Hadden we dan niet beter paarden mee kunnen nemen?' klaagde Gijsrik.

'Ons duivelskind,' riep Frederik langs de bergwand omhoog kijkend, 'is immers ook te voet en een ezel zal geen moeite hebben op de smalle bergpaden. Als je de voetafdrukken had bestudeerd dan had je gezien dat de hakken veel minder diep in het zand liggen dan de tenen, een overduidelijk teken van vermoeidheid.'

'Ik weet wat dat betekent,' kreet Gijsrik getergd door zoveel neerbuigendheid. Frederik strekte zijn armen ten hemel, kneep zijn ogen toe tegen de geselende regen, hief zijn neus in de wind en snoof diep.

'Hij loopt zover voorover gebogen dat het me niet zou verbazen dat we hem languit in de modder aantreffen.' Die laatste woorden sprak hij in goede hoop en vertrouwen, maar de kans dat zijn broer er iets van had begrepen of er zelfs maar iets van had verstaan viel te betwijfelen. Gijsrik had beide handen om het gevest van zijn slagzwaard geklemd. Zijn gezicht vertoonde een kwellende haat.

'Ik pis op dat stuk uitval,' brulde hij vol overtuiging. Frederik slaakte een zucht van duizend zorgen.

'We zullen voorzichtig moeten zijn,' prevelde hij toen voor zich uit, 'heel voorzichtig.'

Een doffe korte dreun had door de vallei geklonken, alsof het de voorbode van de donderstorm was geweest. Doch Persoeth wist wel beter. Een klamme kilte lag in zijn nek en het was niet van de regen. Een zacht suizen voer door zijn oren naar binnen en zocht zich een weg naar zijn mond. Zijn tong leek zich te roeren en er klonk een zacht gegrom. Hij sloeg zich met beide handen op zijn wangen om zijn positieven te vinden. Kneep ook stevig in zijn neus en beet een aantal keren op zijn lippen. Hij had het de druïden vaak zien doen, om het kwaad te weren. De dreun die door de vallei had geklonken had Persoeth herkend als het werk van een alchemist, niet eens een magiër, maar niettemin begreep hij hoe voorzichtig hij moest zijn. Het had hem beter geleken de beschutting van de spelonken op te zoeken. Toen de storm was gaan liggen, de hemel zich blauwer toonde dan ooit tevoren en de modder langs de berghelling spoelde hadden ze hun reis hervat. Op zijn hoede leidde Persoeth Heilieken van het pad af tussen de dennen door die hen aan het oog onttrok. Verborgen in de omzoming van de bergweiden zwoegden ze voort, tot de maan zich boven de kam aftekende. Persoeth nam een fles kruidige wijn uit de reistas. Heilieken nam een slok. Hij had vreselijke dorst, dus bleef het niet bij een. Hij nam nog een slok tegen de kou en daarna nam hij er nog een aantal om de verkramping uit zijn lijf te spoelen. Toen de fles leeg was beval hij Persoeth een nieuwe voor hem aan te breken. Inmiddels was de wind gaan liggen en waren de wolken verdwenen. De bisschop lag op zijn rug naar de sterren te kijken onder een lading bladeren waarmee Persoeth hem had toegedekt. Persoeth had ten stelligste geprotesteerd tegen een kampvuur zodat Heilieken het moest doen met denkbeeldige